

Gewoon

Schoelje

Bijna waren we het woord labbekak vergeten – gelukkig was daar Hans de Boer die het gebruikte om weer eens iets stevigs te zeggen. Hij trok het schielijk in, maar bereikte onbedoeld dat het woord in de dagen na zijn Volkskrantinterview vaker werd gebruikt dan in de jaren ervoor. (Misschien dat hij zich ook nog eens wil uitlaten over kleine, grote en witteboordencriminaliteit, bijvoorbeeld? En dan liefst met woorden als schobbejak (rijmt op...), schoelje, schorriemorrie? Zodat die woorden ook weer wat aandacht krijgen?)

“Gewoon”

Overigens werd mijn aandacht meer getrokken door De Boers veelvuldige gebruik van het woord “gewoon”. Als het over Geert Wilders gaat: “Ik wil hem *gewoon* kunnen bellen. (...) Dat is weer het dorpse in mij. *Gewoon* bij elkaar naar binnen lopen.” Over hoogopgeleide bijstandsgerechtigden: “Die kunnen toch ook *gewoon* asperges steken.” Over de niet waargemaakte belofte, honderdduizend arbeidsbeperkten aan het werk te helpen: “Nee, nee, we hebben het *gewoon* nog niet in de vingers, dat is de werkelijkheid, geloof me.”

Niet

Opmerkelijk is natuurlijk, dat hij het woordje *gewoon* steevast laat vallen in een context die helemaal niet alledaags, normaal, gebruikelijk, vertrouwd of normaal is. De Boer kan Wilders helemaal niet *gewoon* bellen, want hij heeft diens 06-nummer niet. En wie probeert gewoon bij Wilders binnen te lopen, doet dat meteen voor het laatst. Aspergetelend Nederland heeft laten weten dat er niets gewoons is aan asperges steken – dat is fysiek veeleisend werk. En als het makkelijk was om zoveel arbeidsplaatsen te scheppen, was het al wel gebeurd – er is dus niets gewoons aan, om dat in de vingers te hebben.

Zijn interviewers doen het ook. Ze wijzen hem erop dat hij zich ooit druk maakte over “onbetamelijke” zelfverrijking van topmanagers, De Boer zegt dat hij er anders over is gaan denken en zij vragen hem: “Waarom zegt u niet *gewoon*: ‘Ik leid nu VNO-NCW (...)?’” Maar zo *gewoon* is het niet om er rond voor uit te komen dat je denkbeelden, meningen en standpunten opportunistisch zijn...

Trend

De Boer voegt zich in een trend om het zo alledaags en onschuldig ogende woordje *gewoon* te verbinden aan de oplossing van complexe vraagstukken. Het kabinet zal volgens de premier in de Senaat *gewoon* moeten knokken voor een meerderheid en volgens hem moeten we, met het oog op onze veiligheid, *gewoon* doorleven maar wel waakzaam zijn. Een geplande handelsmissie naar Rusland gaat *gewoon* door en volgens Mark Boumans van de Groningse VVD willen de Groningers *gewoon* een helder

(gas)besluit. O waar is Yvo Opstelten, die zo prachtig *gewoon* kon zeggen als het over de ingewikkeldste problemen ging?

Demonteren

En zo zijn er in de media talloze voorbeelden te vinden van mensen die hun diagnose en oplossing van een netelig probleem proberen te verkopen als voor de hand liggend, eenvoudig, snel te realiseren – zo maar doen dan – door er het woordje *gewoon* bij te schakelen.

Maar ingewikkelde problemen hebben doorgaans geen gewone, alledaagse, makkelijke oplossingen, want anders waren ze niet ingewikkeld. In een procescontext loont het daarom, er alert op te zijn wanneer procesdeelnemers het woord *gewoon* gebruiken. Dan pieken zij te vroeg waardoor hun oplossing zich tegen hen zal keren, of stellen zij de zaken te eenvoudig voor. De demonterende vraag: “Hoe bedoel je dat, *gewoon*?”, wil nog wel eens helpen.

(030715)